

Program NATO - AGS (Alliance Ground Surveillance)

1. Všeobecné informácie

Program NATO AGS je jedným z kľúčových programov NATO pre zabezpečenie požadovaných spôsobilosti vysielaných jednotiek do operácií. Táto spôsobilosť je a bude vlastnená a prevádzkovaná NATO a patrí medzi priority medzi jedenástimi najdôležitejšími spoločnými spôsobilosťami NATO. Program AGS je demonštrovaný zároveň ako vzorový príklad mnohonárodnej spolupráce pri zabezpečovaní kritických spôsobilosti, v rámci iniciatívy Smart Defence.

Úlohou systému AGS bude vykonávať prieskum a poskytovať v reálnom čase úplný, aktuálny a objektívny obraz o pozemnej situácii na bojisku alebo na sledovanom teritóriu prostredníctvom bezpilotných lietadiel kategórie HALE (High Altitude, Long Endurance). Systém je riešený tak, aby mohol byť nasadený nezávisle v dvoch operáciách súčasne. Získané informácie budú poskytovať veliteľom dostatočný priestor na rozhodovanie s využitím informačnej prevahy nad protivníkom. Ako hlavná operačná základňa AGS bola určená letecká základňa Sigonella (Sicília, Taliansko).

Systém AGS je budovaný 15 krajinami NATO, medzi ktoré patrí Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Nemecko, Nórsko, Poľská republika, Rumunsko, Slovenská republika, Slovinsko, Spojené štáty americké a Taliansko. Ministerstvo obrany SR prispieva do administratívneho a operačného rozpočtu programu NATO AGS percentuálnym podielom 0,8194% z celkových nákladov na vybudovanie systému. Na prevádzke systému sa budú podieľať všetky krajiny NATO, Veľká Británia prispeje k zabezpečeniu požadovaných spôsobilostí svojimi vlastnými prostriedkami (Contribution in Kind).

Systém pozostáva z troch segmentov:

A) Vzdušný segment

- Bezpilotné lietadlá NATO Global Hawk RQ-4D
- Systém riadenia UAVs

B) Pozemný segment

- Mobilné komunikačné komponenty
- Prepraviteľné komunikačné komponenty

C) Podporný segment

- Podporné prostriedky a systémy na hlavnej operačnej základni

2. Hlavné míľniky programu

Riešenie NATO operačnej nedostatočnosti prostriedkov získavania, spracovávanía a vyhodnocovania prieskumných a spravodajských informácií bolo začaté už začiatkom 90-tych rokov. Túto nedostatočnosť potvrdili analyzované závery z 1. vojny v Perzskom zálive. Postupne boli prijaté rozhodnutia, ktoré viedli NATO k vybudovaniu systému AGS, ktorý bude plniť operačné úlohy v prospech krajín NATO. Od pôvodných zámerov vybudovania komplexného systému so všetkými technickými a operačnými spôsobilosťami (pilotované, nepilotované prostriedky, výkonné radarové a komunikačné vybavenie) sa upustilo vzhľadom na vysoké obstarávacie náklady. Technické riešenie systému AGS bolo odsúhlasené v takej podobe aby systém bol finančne dostupný, obstarateľný a v prevádzke trvalo udržateľný.

Hlavné míľniky programu:

- **september 2009** – nadobudlo platnosť **PMOU** (Programové Memorandum o Porozumení), Minister obrany SR podpísal PMOU dňa 17.6.2009, čím sme sa oficiálne stali participujúcou krajinou programu AGS. V danej dobe PMOU podpísalo spolu 15 krajín NATO (BGR, CAN, CZE, DNK, DEU, EST, ITA, LVA, LIT, LUX, NOR, ROU, SVK, SVN, USA)
- do podpisu hlavného realizačného kontraktu na summite NATO v Chicagu (máj 2012) z programu AGS odstúpila Kanada a Dánsko
- **20. máj 2012** - na summite NATO v Chicagu bol podpísaný hlavný realizačný kontrakt („Core Acquisition Contract“ medzi NATO a spol. Northrop Grumman ako hlavným dodávateľom systému) čím bola spustená realizácia celého projektu AGS. Hlavný realizačný kontrakt slúži na zabezpečenie vybudovania celého systému AGS (vzdušného a pozemného komponentu) a odovzdania do prevádzky. Na jeho realizácii sa podieľal obranný priemysel krajín, ktoré podpísali PMOU.
- **august 2012** - oficiálna žiadosť Dánska o znova pristúpenie do programu AGS.
- **október 2012** – oficiálna žiadosť Poľskej republiky o vstup do programu AGS.
- **Od roku 2012** – realizácia programu AGS budovaním systému pod záštitou hlavného kontraktora spoločnosti Northrop Grumman a ďalších zložiek a agentúr NATO.
- **21.novembra 2019** – prilet prvého UAV Global Hawk RQ-4D na hlavnú operačnú základňu Sigonella
- **19.decembra 2019** - prilet druhého UAV Global Hawk RQ-4D na hlavnú operačnú základňu Sigonella

Plánované nasadenie systému do prevádzky:

Počiatočná operačná schopnosť (IOC) – **rok 2020**

Konečná operačná schopnosť (FOC) – **rok 2022**

3. Účasť obranného priemyslu v programe AGS

Pristúpením do programu NATO podpisom PMOU bolo umožnené obrannému priemyslu krajín, ktoré sú zapojené do programu podieľať sa na budovaní systému AGS a to až do výšky 70% príspevkov participujúcej krajiny (work-share). NATO zohľadňovalo spôsobilosti priemyslu participujúcich krajín podieľať sa na výrobe komponentov pre systém AGS. Hlavným kontraktorom je americká spoločnosť Northrop Grumman.

Za slovenský priemysel bol hlavným dodávateľom Konštrukta Defence, a.s. (jej subkontraktor bola slovenská spoločnosť Aliter Technologies a.s.). Spoločnosť vyvinula a dodala pre systém NATO pozemné mobilné komunikačné komponenty MGCC, ktoré sú súčasťou hlavného pozemného segmentu AGS dodávaného spoločnosťou Airbus Defence & Space. Bližší popis je v záverečnej informácii spoločnosti Konštrukta Defence, a.s. (príloha).

4. Využitie systému AGS a benefity pre OS SR

Benefity pre SR:

- politický – účasť SR na spoločnom programe NATO, ktorý patrí medzi priority odstránenia operačných nedostatkov. Tu je možné poukázať na praktickú realizáciu multinárodnej spolupráce v oblasti budovania spoločných spôsobilostí v rámci koncepcie tzv. inteligentnej obrany Smart Defence ako aj podieľanie sa SR na realizácii konceptu „Pooling and Sharing“. Tieto skutočnosti ovplyvňujú medzinárodnú verejnú mienku a ukazujú na to, že aj malé členské krajiny ako SR sa významným spôsobom podieľa na budovaní medzinárodnej bezpečnosti a stabilite mieru vo svete, čím potvrdzuje svoju pevnú pozíciu v aliancii.
- vojenský – prístup k informáciám a spôsobilostiam prieskumu a spravodajstva, ktoré by sme si samostatne nemohli zabezpečiť, možnosť zdieľania spoločných informácií, príspevok personálu MO SR do štruktúr jednotky NATO - NAGSF.
- priemyselny – zapojenie sa priemyslu SR do budovania systému. Ide o praktické napĺňanie Dohody medzi MO SR a Združením bezpečnostného obranného priemyslu SR pri zapájaní sa slovenského priemyslu do spoločných projektov NATO. Nadobudnutie neoceniteľných skúseností slovenského priemyslu a získanie referencií pri realizácii medzinárodného projektu pre NATO. Slovenský priemysel dokázal vyvinúť a dodať komplexnú časť vysoko sofistikovaného systému zapadajúceho do architektúry NATO v požadovanej kvalite, dodržania cenových relácií a stanoveného času dodania.

Aktualizované informácie o systéme NATO – AGS získate na stránkach NATO:

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_48892.htm

https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_171171.htm

https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160627_1607-factsheet-ags-en.pdf